

Củ

Tôi kéo bọc quần áo Nô ra tìm cái khăn. Tôi chợt thấy củ! Nhưng thanh củ đã vàng sạm khói bếp, lẫn lộn với quần áo Nô. Hèn chi ông nội tôi đứng ở cửa bếp chửi vọng qua nhà tôi: "Cha cô bà, sẵn họ bố cho khoẻ, họ hong khô rồi lấy mà đun, mà chụm! Cha cô bà...". Tôi giặt khăn lau mặt, lau cho em cùng ngồi bàn ăn cơm. Tiếng chửi của ông vọng qua đều đặn miếng cơm nuốt vào cứ nghẹn lại, ực cả lời chửi bới của ông. Lòng tôi nhớ mẹ tha thiết, tám năm rồi còn gì. Mẹ ơi! Ba mẹ bỏ nhau, nhưng tội con tội tình chi mà mẹ lại bỏ? Con nhớ mẹ quá, con nhớ... Thằng cu Nô ăn bình thường, ông chửi nó càng ăn bạo, nhìn cái mang tai phùng lên, xẹp xuống tôi đâm ghét.

- Xì, lười biếng không đi kiếm củ, cứ ăn cắp.

Nó nuốt ực một cái.

- ăn cắp à, sao chị chụm, giấu chỗ nào chị cũng biết mà lấy. Mỗi bữa chỉ sáu lẻ thôi, không đủ ra vườn kiếm rât mà chụm độn.

Tôi nghĩ đến lúc, vừa học bài vừa nấu cơm, nấu nước, vừa ăn vừa bóc từng bẹ tre chưa kịp rơi xuống đất mà phát ớn. Có khi chụm độn với lá chuối chưa khô, khói lên um, cay xè, nước mắt tự động rơi vào tập, chẳng cần phải khóc, đành đấu dũa với cu Nô.

- Ngày mai cho chị mười lẻ, chị còn chụm nước uống nữa chứ.

- Hì... hì... hì.

Nó ăn phưỡn bụng rồi đứng dậy, loay hoay tập vở chuẩn bị đi học. Nó thường đi học sớm la cà đánh bi, đánh đáo... tôi nhắc lại:

- Mười lẻ nghe!

- Không, hì... hì...

Những ngày giáp Tết cu Nô đâm ra siêng năng, sáng nào cũng rủ mấy đứa bạn lên đồi Từ Hiếu khèo trái thông và nhánh thông khô. Tôi đi học về thấy trên bếp củi thông chất cao dần, dù vậy, cu Nô chẳng nghỉ buổi nào. Có nhiều củ, nó đâm ra hào phóng, không hà tiện như trước, tôi chụm thoải mái, chẳng thèm lo củ nữa. Biết Nô đi kiếm củ, buổi sáng trước khi đi làm, ba tôi dặn cu Nô đừng chèo cây. Nó đem ra khoe ba một cái khèo dài hơn bốn mét, trên đầu có hình móc sắt dấu hỏi dài khoảng bốn tấc. Ba hứa hẹn sẽ dành một số tiền mua củ, để cu Nô ở nhà chuyên tâm vào việc học. Tôi nghĩ ba hứa vậy, chứ ba lo gạo nuôi bốn đứa chúng tôi cũng quá nhọc nhằn, nhiều khi cứ sợ ba ngã dúi giữa đường. Ba đi rồi thì Nô lại hếch mặt với tôi, rồi vác khèo lên đường nói:

- Tôi sẽ lo củ chạp ra Tết cũng chưa hết, tới hè luôn.

- Sức mấy!

- Sức mấy à, tui nói là làm được, có như chị lười biếng số một.

- Ai nấu cơm, ai giặt giũ, ai đi chợ...?

- Ai ngủ chưa cho tới chiều?

Như thường lệ, mỗi sáng cu Nô lại đi khèo củi khô ở đồi thông Từ Hiến. Trưa, tin cu Nô té cây bị thương nặng như một tiếng sét đến với gia đình tôi. Nội tôi, ba tôi, các chú đều chạy xuống bệnh viện. Tôi xuống bệnh viện thăm cu Nô, qua chuẩn đoán sơ khởi, chuẩn bị vào mổ tay trái, gãy chân phải, nghi chấn thương não, mặt bị cây xóc loang lổ máu, sau khi chụp X quang xong, thấy còn nứt xương chày nữa. Ba đang đi chụp hình, ba đi chụp vụ mùa ở Thuỷ Dương về thấy nội ngồi trên xe cấp cứu nên cũng lao theo và biết tin cu Nô bị té. Ngày hôm đó là ngày hai mươi bảy giáp tết Nhâm Thân. Ba tôi cho biết là đã điện tin cho me tôi từ trưa, khi ba tôi theo xe xuống cấp cứu, rồi lại trở về

bệnh viện nhanh vì bưu điện cũng gần. Mẹ tôi sẽ nhận điện tín trong ngày hai mươi tám Tết.

Cả tháng tôi lên xuống bệnh viện thăm em, chẳng biết Tết là gì, cả nhà tôi như có đám tang trong suốt tuần đầu tiên và tuần cu Nô chuẩn bị xét nghiệm máu, để mổ lắp sắt chân phải. Ba tôi bà tôi hiến máu cho Nô, nhưng sau đó lại không thử máu, đã có loại máu của Nô. Tôi mong mẹ về để cho cu Nô máu. Đêm đêm cứ nghe tiếng chó sủa ngoài xóm là tôi thức giấc ngồi dậy trông mẹ, tôi nghĩ mẹ về cả nhà đều mừng, nội cũng bớt nhọc nhằn bởi phải chăm sóc cu Nô. Riêng tôi, tôi cần nhất, là con gái rất cần mẹ.

Tết vẫn đến, mứt bánh trong nhà không có. Chòm xóm đến cho, kể cả tiền và lời an ủi. Trong danh sách ba tôi ghi có danh mục. Ni cô, bạn bè thân hữu, chòm xóm láng giềng.

- Rửa mẹ không về chị há?

- Ừ...

- Mẹ tệ thiệt! Chị có viết thư cho mẹ không?

- Có, ba cũng viết nói về để lo cho Nô.

- à chị Ni, dạo trước em lấy củ của nội, thu trong bàn thờ, trong cái cặp đen cũ, chị lấy ra mà dùng, chắc là hết củ rồi.

- Trời lại hết củ nữa !

Một năm trôi qua, Nô đi học lớp sáu, lê sắt trong chân phải chưa có tiền mổ lấy ra... Nô đi hơi khập khiễng, tay trái cũng hơi vẹo và yếu nhiều. Mùa đông Huế mưa liên miên, buồn da diết. Củ vẫn là vấn đề khó khăn cho gia đình chúng tôi, sau gạo. Mặc dù, ba tôi có bốn giải ảnh nghệ thuật trong năm 1992 và tiền nhuận ảnh nhiều nhưng cũng không đủ. Tôi đã nghỉ học, học may ở chú Tuấn em thứ tám của ba.

Mẹ tôi vẫn chưa về, tám năm rồi, sắp đến Tết thứ chín. Điệp khúc của ông nội: "Cha cô bà! Sẵn họ chẻ rồi qua lấy chum... cha cô bà..." vẫn còn vang...

Huế năm 1993